

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 19. martā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] un [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējas) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 30/2026),

konstatēja:

1. No pieteikuma ir secināms, ka Pieteikuma iesniedzējas lūdz Satversmes tiesu atzīt Administratīvā procesa likuma 317. panta ceturtais daļas otro teikumu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. pantam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzējām par spēkā neesošu no viņu pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Apstrīdētā norma nosaka: “Ja nav pārsūdzams spriedums lietā, nav pārsūdzami arī tiesas pieņemtie lēmumi.”

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas

neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts noteic, ka pieteikumā minētais uzskats jāpamato.

Pieteikuma iesniedzējas vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par pienākuma uzlikšanu ministram sniegt atbildi pēc būtības uz viņu iesniegumiem. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša lēmumu pieteikumu atteikts izskatīt, jo tas ir acīmredzami nepamatots. Šajā lēmumā, pamatojoties arī uz apstrīdēto normu, norādīts: tā kā atbilstoši Iesniegumu likuma 10. panta otrajai daļai Administratīvās rajona tiesas spriedums par iestādes rīcību, izskatot privātpersonas iesniegumu, nav pārsūdzams, nav pārsūdzami arī procesuāli lēmumi par šāda pieteikuma virzību.

Pieteikuma iesniedzējas norāda, ka apstrīdētā norma aizskar viņām Satversmes 92. pantā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu, jo šīs normas dēļ lēmums, ar kuru liegta lietas izskatīšana pēc būtības, nav pakļauts augstākas instances tiesas kontrolei.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Administratīvās rajona tiesas tiesneša [datums] lēmums nav pārsūdzams. Tātad Pieteikuma iesniedzējām nav vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu, ar kuriem viņas varētu aizstāvēt savas pamattiesības.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no [datums], kad stājies spēkā Administratīvās rajona tiesas tiesneša lēmums. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 26. panta pirmās daļas otrajam teikumam procesuālo termiņu skaitīšanai tiek piemēroti Civilprocesa likuma

noteikumi. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 48. panta otro daļu, ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, par termiņa pēdējo dienu skaitāma nākamā darba diena. Tātad par pēdējo dienu pieteikuma iesniegšanai uzskatāms [datums]. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 2. martā, tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

5. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 6. punktu Satversmes tiesas kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesību uz taisnīgu tiesu būtiska sastāvdaļa ir tiesības uz tiesas nolēmuma kontroli, proti, tiesības pārsūdzēt tiesas nolēmumu augstākā instancē. Tomēr Satversmes 92. pants neparedz valstij pienākumu visās lietu kategorijās noteikt personai tiesības pārsūdzēt zemākas instances tiesas nolēmumu augstākas instances tiesā. Valstij ir rīcības brīvība noteikt pārsūdzības instances un kārtību atkarībā arī no lietu veida (*sk. Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. 2017-16-01 11.1. punktu un 2020. gada 12. marta sprieduma lietā Nr. 2019-11-01 10. punktu*).

Pieteikumā vispārīgi norādīts, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. pantam, jo pieļauj to, ka tiesneša lēmums, ar kuru personai tiek liegta piekļuve lietas izskatīšanai pēc būtības, nav pakļauts augstākas instances tiesas kontrolei. Tomēr no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka konkrētajā situācijā no Satversmes 92. panta izrietētu obligāts likumdevēja pienākums paredzēt tiesas pieņemtu procesuālo lēmumu pārsūdzību tieši konkrētās kategorijas lietās, proti,

lietās, kas izskatāmas saskaņā ar Iesniegumu likumu, un tādējādi būtu nesamērīgi ierobežotas Pieteikuma iesniedzējām šajā pantā ietvertās tiesības.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 6. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] un [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 30/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina